

Számítógépes grafika

Bevezetés
Történeti áttekintés
„Hordozható” szoftverek, szabványok
Interaktív grafikai rendszerek
A számítógépes grafika osztályozása

Bevezetés

Valós és képzeletbeli objektumok (pl. tárgyak képei, függvények) *szintézise* számítógépes modelljeikből (pl. pontok, élek, lapok)

Bevezetés

Számítógépes képfeldolgozás:

Képek *analízise*, objektumok modelljeinek rekonstrukciója képekből (pl. légi-, űr-, orvosi felvételek kiértékelése, torzított képek helyreállítása)

Bevezetés

Tapasztalat, hogy képek formájában az adatok gyorsabban és hatásosabban feldolgozhatók az ember számára.

Fejlődés:

fotózás >>> televízió >>> számítógépes grafika

Bevezetés

Alkalmazási területek:

- felhasználói programokhoz grafikus előtét
- üzlet, tudomány, technika (pl. dokumentum készítés)
- számítógéppel segített tervezés (CAD)
- szimuláció, animáció (pl. tudomány, szórakozás)
- művészet, kereskedelem
- folyamatirányítás
- térképészet

Történeti áttekintés

Kezdetben: képek megjelenítése teletype-on, nyomtatókon

1950:

MIT: számítógéppel vezérelt képernyő
SAGE légvédelmi rendszer (a programok képernyőről történő vezérlése fényceruzával)

Történeti áttekintés II

1963:

- A modern interaktív grafika megjelenése
- I. Sutherland: Sketchpad
- Adatstruktúrák szimbolikus struktúrák tárolására
- Interaktív megjelenítés, választás, rajzolás

Történeti áttekintés III

1964:

- CAD – DAC-1 (IBM)
- Autók tervezésére (General Motors)

Történeti áttekintés IV

Lassú fejlődés, mert

- Drága a hardver
- Drága számítógépes erőforrások (nagy adatbázis, interaktív manipuláció, intenzív adatfeldolgozás)
- Nehéz volt nagy programokat írni
- A szoftver nem volt hordozható

Történeti áttekintés V

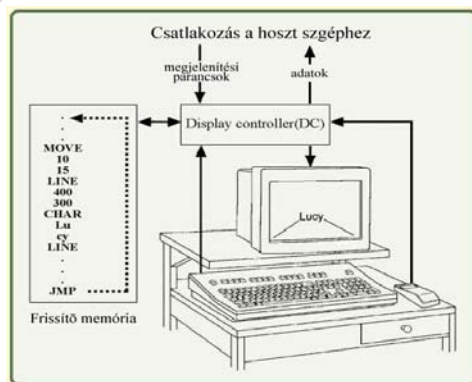
1960-as évek:

- Jellemző output-eszköz az ún. **vektor-képernyő** (szakaszokat rajzol -tól -ig)

Részei:

- Képernyő processzor (DP) - mint I/O periféria kapcsolódik a központi egységhez
- Képernyő tároló memória – a megjelenítéshez szükséges program és adat tárolására
- Képernyő - katód sugár cső

Történeti áttekintés VI

Történeti áttekintés VII

utasítás koordináták elektromos jel
képernyő processzor vektor generátor

30 Hz-es frissítés (foszforeszkáló ernyő - nem villog annyira)

1960-as évek vége:

DVST (direct-view storage tube) - a látványt közvetlenül tároló cső olcsóbb

képernyő kiszámítógép felszabadul a központi gép

Történeti áttekintés VIII

1968:

A hardver képes a skálát változtatni, a képet mozgatni, vetületeket előállítani valós időben

1970-es évek:

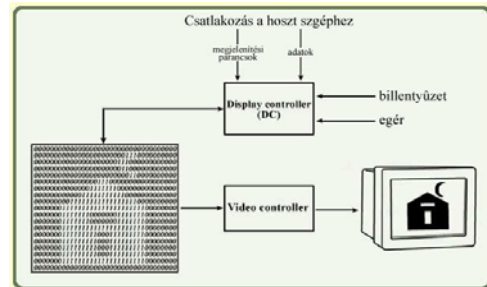
Jellemző output eszköz az ún. **raszter-képernyő** (TV - technika), bit-térképes grafika

Bit-térkép (bitmap):

képek reprezentálása bináris mátrixszal

Történeti áttekintés IX

A raszteres képernyők a grafikus primitíveket (pixel - képpont) az ún. frissítő tárolóban tartják.

Történeti áttekintés X

mátrix -- raszter sorok -- képpontok

Bit-térképek, pl.:

$$1024 * 1024 * 1 = 128 \text{ K} - \text{bináris kép}$$

Pixel-képek, pl.:

$$1024 * 1024 * 8 = 256 \text{ szürkeségi fokozat v. szín}$$

$$1024 * 1024 * 24 = 2^{24} \text{ szürkeségi fokozat v. szín}$$

Ma tipikus:

$$1280 * 1024 * 24 \approx 3.75 \text{ MB RAM}$$

Történeti áttekintés XI

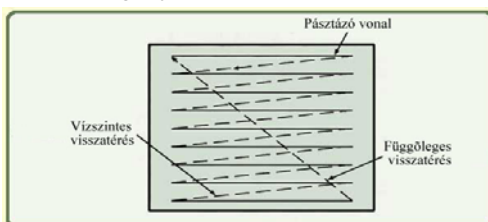
Előnyei:

- Olcsó logikájú processzor (soronként olvas)
- A területek színekkel kitölthetők
- Az ábra bonyolultsága nem befolyásolja a megjelenítés sebességét

Történeti áttekintés XII

Hátrányai:

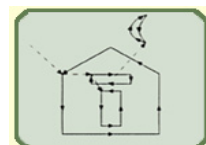
- A grafikus elemeket (pl. vonal, poligon) át kell konvertálni (RIP - raster image processor)
- A geometriai transzformációk számításigényesek

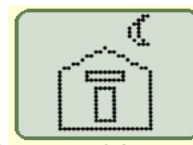
Megjelenítés raszteres képernyőn

Ideális vonalas rajz

Vektoros kép

Raszteres kép vonalal

Raszteres kép területkitöltéssel

Történeti áttekintés XIII

1980-as évekig:

A számítógépes grafika szűk, speciális terület a drága hardver miatt

Újdonságok:

- Személyi számítógépek (Apple Macintosh, IBM PC)
- Raszteres képernyők
- Ablak technika (window manager)

Eredmény:

- Sok alkalmazás
- Sok I/O eszköz (pl. egér, tábla, ...)
- Kevesebbet használjuk a billentyűzetet (menük, ikonok, ...)

„Hordozható” szoftverek, szabványok

Eszköz-függő $\xrightarrow{\text{fejlődés}}$ eszköz független
Így lehet "hordozható" a felhasználói szoftver

1977:

3D Core Graphics System

1985:

GKS (Graphical Kernel System) 2D

„Hordozható” szoftverek, szabványok

1988:

GKS - 3D

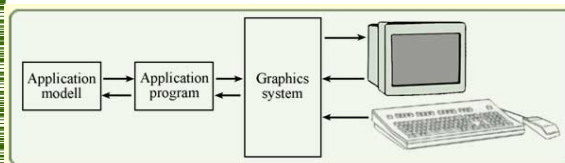
PHIGS (Programmer's Hierarchical Interactive Graphics System)

- Logikailag kapcsolódó primitívek csoportosítása szegmensekbe,
- 3D primitívek egymásba ágyazott hierarchiája,
- Geometriai transzformációk,
- Képernyő automatikus frissítése, ha az adatbázis változik

1992

OpenGL (SGI)

Interaktív grafikai rendszerek

Interaktivitás:

A felhasználó vezérli az objektumok kiválasztását, megjelenítését billentyűzetről, vagy egérről...

Interaktív grafikai rendszerek II

Felhasználói modell (adatbázis):

- Adatok, objektumok, kapcsolatok (adattömb, hálózati adatok listája, relációs adatbázis)
- Primitívek (pontok, vonalak, felületek)
- Attribútumok (vonal stílus, szín, textúra)

Interaktív grafikai rendszerek III

Az interaktivitás kezelése:

Tipikus az esemény-vezérelt programhurok:

kezdeti képernyő beállítás;

repeat

parancsok vagy objektumok választhatók;

várakozás, amíg a felhasználó választ;

case (választott objektum, vagy parancs)

eljárás a modell és

a képernyő frissítésére;

end

until a felhasználó 'quit'-et választ

A számítógépes grafika osztályozása

Dimenzió szerint:

2-D
3-D

Képfajta szerint:

vonalas
szürke
színes (árnyékolt)

A számítógépes grafika osztályozása II

Interaktivitás szerint:

Off-line rajzolás
Interaktív rajzolás (változó paraméterek)
Objektum előre meghatározása és körüljárása
Interaktív tervezés

Kép szerepe szerint:

Végtermék
Közbülső termék